TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

YAZILIYA HAZIRLANIYORUM

2. DÖNEM - 1. YAZILI

Aşağıdaki metni okuyunuz.

Benim üniversite sınavım, aslında bizim evin sınavıydı. Yakın akraba, konu komşu, arkadaş, öğretmen hatta mahallenin muhtarı bile benimle birlikte girdi bu sınava. Bu gücü, inancı ve sorumluluğu sınav sırasında inanın hissettim. Bu arada benim adım Çağatay, bu hikâyenin sonuncu başkahramanıyım. Kreşe başladığım günden beri fark edilen zekâmın kurbanıyım. Bütün üstüme titreme nedenlerini böyle açıklıyorlar.

Anneannem, babaannem öğretmen; dedelerim subay emeklisi. Bunlar yetmiyormuş gibi annem ve babam doktor. Yani sizin anlayacağınız yakın çevrede başarısız sınav örneği çıkmamış. Okul müdürünün en çok bana güvendiği yetmiyormuş gibi servis şoförü de bana nasıl güvendiğini anlattı.

Girdim, çıktım; iki gün üçer saat. Hiç zor gelmedi.

Ana sınıfından bu yana hep bu sınav için yaşamıştım, desem abartmış olmam. Şimdi ne mi yapıyorum? Sınavın nasıl geçtiğini anlatıyorum, meraklılara. Sonra ne yaparım, bilmiyorum. Sanırım üç bölümden tercih yaparım: tıp, askerlik, öğretmenlik.

1. Metne göre akrabaları Çağatay'ın üniversite tercihlerini nasıl etkilemiştir? Gerekçesini yazınız.

YAZILIYA HAZIRLANIYORUM (2. DÖNEM - 1. YAZILI)

Aşağıdaki metni okuyunuz.

Akdeniz'in esatir yuvası nihayetsiz ufuklarına bakan küçük tepe minimini bir çiçek ormanı gibiydi. İnce, uzun dallı badem ağaçlarının alaca gölgeleri sahile inen keçi yoluna düşüyor, ilkbaharın tatlı rüzgârıyla sarhoş olan martılar çılgın naralarla havayı çınlatıyorlardı. Badem bahçesinin yanı geniş bir bağdı. Beyaz taşlardan yapılmış kısa bir duvarın ötesindeki zeytinlik, ta vadiye kadar iniyordu. Bağın ortasındaki viran kulübenin kapısız methalinden bir ihtiyar çıktı. Saçı, sakalı bembeyazdı. Kamburunu düzeltmek istiyormuş gibi gerindi. Elleri, ayakları titriyordu. Gök kadar boş, gök kadar sakin duran denize baktı, baktı. "Hayırdır inşallah!" dedi. (…)

Fakat işte eskiden beri gördüğü rüyaları yine görmeye başlamıştı. Kırk senelik bir rüya... Türklerin, Türk gemilerinin gelişi... Gözlerini kadit elleriyle iyice ovdu. Denizin gökle birleştiği yere yine baktı. Evet, mutlaka geleceklerdi. Buna o kadar emindi ki... "Kırk sene görülen bir rüya yalan olmaz!" diyordu. Kulübe duvarının dibine uzandı. Yavaş yavaş gözlerini kapadı. İlkbahar bir ümit tufanı gibi her tarafı parlatıyordu.

Ömer Seyfettin, *Seçilmiş Hikâyeler, Forsa*

2. Bu metinde millî, manevi ve evrensel değerler nasıl yansıtılmıştır? Açıklayınız.

Aşağıdaki metni okuyunuz.

Çoban ve kaval gibi, kavak ve akasya da yukarı bozkırın şiiri idi: Şimdi, muz, portakal, limon ve zeytin pişiren güneş ve su cennetine doğru iniyoruz. Çubuk Boğazı otomobil yolunu 800 metre birden düşürdükten sonra, büyük sahil ovasına çıktık. Bu ova, iki tarasa hâlindedir. Antalya ilk tarasanın ucundan görünür.

Moda sahilini biraz daha yükselterek alabildiğinize genişletiniz ve derinletiniz: Ovanın ilk katı budur. Sonra bu katı gene her taraftan yükselterek geniş ve derin, Toroslara dayayınız. Üst tarasa budur.

Dağlardan inen sular, üst ovada bataklıklar yapıp, düden denilen yer yarıklarında kaybolurlar ve alt ovada tekrar çıkıp Antalya bahçelerine dağıldıktan sonra, sahilde sayısız düşer sularla denize dökülürler.

Falih Rıfkı Atay, *Bizim Akdeniz*

3. Bu metnin türünü göz önünde bulundurarak yazarın metni yazma amacını açıklayınız.

YAZILIYA HAZIRLANIYORUM (2. DÖNEM - 1. YAZILI)

Aşağıdaki metinleri okuyunuz.

I. Metin

Tuna Nehri bilindiği gibi şehri Buda ve Peşte diye ikiye bölüyor. İki yaka birbirine Arpad, Margıt Szechenyi, Srabadsag Ptofi köprüleri ile bağlı. Bu eski köprülere son yıllarda çok modern bir yenisi eklenmiş: Elisabeth Köprüsü. Budapeşteliler küçük çapta bir San Francisco köprüsünü andıran bu asma köprü ile pek övünüyorlar. Peşte'nin en ferah en şiirli yanı elbette Tuna kıyıları. Bu kıyılarda güzel bulvar kahveleri var. Nehire inen basamak basamak merdivenlerde gene ihtiyar çiftler güneşin batışını seyrediyorlar. Nehirde sefer yapan küçük gemilerin güverteleri bembeyaz örtülü masaları ile gezici bir restoran hâlinde.

Haldun Taner, *Düşsem Yollara Yollara*

II. Metin

Beş kişiydiler, insanı her zaman şaşkına çeviren o büyü, rastlantı, çoğu akşamlar onları Eminönü'nde, Köprü ayağının Haliç'e bakan boşluğunda buluşturur ve onlar dolmuş kayığıyla karşıya, Galata'ya geçerlerdi. Belki de gün boyunca harcadıkları paradan, yalnız, kayıkçıya verdikleri bu altmış paraya acımazlardı. Haftanın üç dört akşamı –kimi günler bir kişi eksiğiyle de olsa– rastlantının o nerden, nasıl estiği belli olmayan rüzgârıyla dolmuş iskelesinin önünde bir araya gelmeleri önceleri onları şaşırtmıştı. Şaşırmaksa ne güzel şeydi. Ne yazık ki bu duyguları çok sürmemiş, coşkunun uçan tadı yerini, bu kez, alışkanlığın dingin tadına bırakmıştı.

Sabahattin Kudret Aksal, *Gazoz Ağacı*

4. Bu metinleri dil ve anlatım özellikleri açısından karşılaştırarak metinlerin farklılıklarına dair iki özellik yazınız.

Aşağıdaki metni okuyunuz.

Çoban ve kaval gibi, kavak ve akasya da yukarı bozkırın şiiri idi: Şimdi, muz, portakal, limon ve zeytin pişiren güneş ve su cennetine doğru iniyoruz. Çubuk Boğazı otomobil yolunu 800 metre birden düşürdükten sonra, büyük sahil ovasına çıktık. Bu ova, iki tarasa hâlindedir. Antalya ilk tarasanın ucundan görünür.

Moda sahilini biraz daha yükselterek alabildiğinize genişletiniz ve derinletiniz: Ovanın ilk katı budur. Sonra bu katı gene her taraftan yükselterek geniş ve derin, Toroslara dayayınız. Üst tarasa budur.

Dağlardan inen sular, üst ovada bataklıklar yapıp, düden denilen yer yarıklarında kaybolurlar ve alt ovada tekrar çıkıp Antalya bahçelerine dağıldıktan sonra, sahilde sayısız düşer sularla denize dökülürler.

Falih Rıfkı Atay, *Bizim Akdeniz*

5. Yazarın "Çoban ve kaval gibi, kavak ve akasya da yukarı bozkırın şiiri idi." **ifadesi bağlamında metindeki betimleyici anlatım ile şiirsellik arasındaki ilişkiyi açıklayınız.**

YAZILIYA HAZIRLANIYORUM (2. DÖNEM - 1. YAZILI)

Aşağıdaki metni okuyunuz.

Balçık, Varna'ya kara yolundan 40 kilometre mesafede şirin, temiz yüzlü bir sahil kasabasıydı. Yıllarca önce Rumen aristokrasisinin, Bükreş'ten her hafta sonu dinlenmek için gittiği Balçık'ta hâlâ pek çok Türk yaşıyordu…

Trakya Türkleri tarafından kurulan ve ilk adı "Diyonosopl" olan kasabaya Balçık adını Osmanlılar vermiş ve orada okullar, camiler, hamamlar yaptırmışlardı. Evliya Çelebi'nin ziyareti sırasında kasabada 500 ev, 5 mahalle ve 150 dükkân ile 5-6 kadar cami vardı. Sokollu Mehmet Paşa'nın karısı Esmehan Sultan oraya bir hamam yaptırmıştı. Şimdi olduğu gibi, o zaman da Balçık'ın balı pek meşhurdu…

Denize bakan tepelerinde beyaz kayalıkların bulunmasından dolayı "Beyaz Kasaba" denilen Karadeniz'in bu nispeten sakin köşesinde bir hayli Rum da vardı.

Yılmaz Çetiner, *Şu Bizim Rumeli*

6. Bu metinde yazarın üslup seçiminde metnin türü nasıl etkili olmuştur? Açıklayınız.

YAZILIYA HAZIRLANIYORUM (2. DÖNEM - 1. YAZILI)

ULUDAĞ SOKAK SATICILARI

Girin satıcılar evimin bülbülleri
Girin girin aydınlık bahçemden içeri
Üzüm satın armut satın nar satın bize
Dağlar görünürken kapıda ardınızdan
İndirin tüy gibi küfeyi sırtınızdan
Bir elmada bir mevsim dolsun evimize

Ya sen ey karınca taciri gazeteci
Ağzının içinde bir sap ebegümeci
Kaşlarında macera gözlerinde oyun
Şeytan gibi kaçan yollu bisikletinle
Getir o eski sevincini çocukluğun

Akşamla bacada mavileşince duman
Biten türkü gibi uzaklaşın kapımdan
Kayın ağır ağır gündüzden geceye
Ey İstanbul ağzıyla mal satan simitçi
Çocukları eşeğine bindiren sütçü
Halil İbrahim bereketi kesenize

Oktay Rifat HOROZCU

(Metnin aslına sadık kalınmıştır.)

7. ***Uludağ Sokak Satıcıları*** **şiirinde anlatılan geleneksel alışveriş kültürünün sıcaklığının günümüzde AVM'ler ve internet alışverişi ile kayboluşunu anlatan yönergeye uygun bir paragraf yazınız.**

YÖNERGE

1. Yazınızı betimleme, karşılaştırma ve tanımlamadan yararlanarak 50-100 kelime arasında yazınız.

2. Yazım ve noktalama kurallarına uyunuz.

3. "çarşı, selam, tezgâh, ekran, kalabalık, indirim, sanal, yalnızlık, AVM, kargo" anahtar kelimelerini kullanınız.

YAZILIYA HAZIRLANIYORUM (2. DÖNEM - 1. YAZILI)

SORU NO	ÖĞRENME ÇIKTISI	BECERİLER
1	TDE2.2. Anlam oluşturabilme	KB2.10. Çıkarım Yapma Becerisi
2	TDE2.2. Anlam oluşturabilme	KB2.10. Çıkarım Yapma Becerisi
3	TDE2.2. Anlam oluşturabilme	KB2.10. Çıkarım Yapma Becerisi
4	TDE2.2. Anlam oluşturabilme	KB2.7. Karşılaştırma Becerisi
5	TDE2.3. Çözümleyebilme	KB2.4. Çözümleme Becerisi
6	TDE2.3. Çözümleyebilme	KB2.4. Çözümleme Becerisi
7	TDE4.3. Kural uygulayabilme	KB2.14. Yorumlama Becerisi KB2.20. Sentezleme Becerisi

PUANLAMA TABLOSU							
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**TOPLAM**
15	*15*	*10*	*15*	*15*	*10*	*20*	***100***

YAZILIYA HAZIRLANIYORUM (2. DÖNEM - 1. YAZILI)

ÇÖZÜMLER

1. **Doğru Cevap:** Akrabaları Çağatay'ın üniversite tercihlerini olumsuz etkilemiştir. Aile büyüklerinin Çağatay'ı kendi mesleklerine yönlendirdiğini belirten, Çağatay'ın tıp, askerlik ve öğretmenlik dışında bir tercih yapamamasını gerekçe olarak gösteren cevaplar doğru kabul edilecektir.

2. **Doğru Cevap:**
   - Millî Değerler: Vatan ve millet sevgisi ifadelerini içeren cümleler doğru kabul edilecektir.
   - Manevi Değerler: Sabır ve inanç ifadelerini içeren cümleler doğru kabul edilecektir.
   - Evrensel Değerler: Umut ifadesini içeren cümleler doğru kabul edilecektir.

   Yanlış Cevap: Millî, manevî, evrensel değerler ile ilgili yapılan tespitler ilgisiz ve belirsizse yanlış kabul edilecektir.

3. **Doğru Cevap:** Bir yeri tarihî, coğrafi ve kültürel özellikleriyle tanıtma; anlatılanlarla okurda bu yerleri gezip görme isteği uyandırma gibi amaçları ifade eden cevaplar doğru kabul edilecektir.

   Yanlış Cevap: Metnin yazılma amacıyla ilgili ifadeleri içermeyen cevaplar yanlış kabul edilecektir.

4. **Doğru Cevap:** Birinci metinde açıklayıcı ve betimleyici anlatım kullanılırken ikinci metinde öyküleyici ve betimleyici anlatım kullanılmıştır.

   Yazar, ilk metinde mekânın atmosferini genellikle nesnel ifadelerle anlatırken ikinci metinde kahramanların iç dünyaları öznel ifadelerle aktarılmıştır.

   İlk metinde sözcükler genellikle gerçek anlamlarında kullanılırken ikinci metinde yan ve mecaz anlamlarda kullanılmıştır.

   İlk metinde açık ve anlaşılır bir anlatım kullanılmışken ikinci metinde sanatlı bir söyleyiş benimsenmiştir.

   Birinci metinde kısa cümleler kullanılmışken ikinci metinde uzun cümleler tercih edilmiştir.

   Yanlış Cevap: Metinleri dil ve anlatım yönünden karşılaştırmayan cevaplar yanlış kabul edilecektir.

YAZILIYA HAZIRLANIYORUM (2. DÖNEM - 1. YAZILI)

5. **Doğru Cevap:** Yazarın ifadesi, doğa unsurlarını yalnızca betimlemekle kalmayıp onlara duygusal ve sanatsal bir anlam yüklediğini göstermektedir. Çoban ve kaval nasıl bozkırın bir parçasıysa kavak ve akasya da bu doğal atmosferin şiirsel bir yansımasıdır. Betimleyici anlatım, doğaya estetik bir boyut kazandırarak şiirsellikle bütünleşmektedir gibi ifadeleri içeren cümleler doğru kabul edilecektir.

   Yanlış Cevap: Metindeki doğa tasvirleri, yalnızca fiziksel betimleme değil aynı zamanda sanatsal bir anlam taşır gibi ifadeler içermeyen cümleler yanlış kabul edilecektir.

6. **Doğru Cevap:** Gezi yazısı gözleme dayalı bir tür olduğu için yazar mekânı betimleyici bir anlatımla aktarmıştır. Gözlemlerini desteklemek için nesnel bilgilere yer vermiştir. Açıklayıcı bir anlatımla mekânın tarihine ve kültürüne dair bilgiler vermiştir.

   Yanlış Cevap: Metnin tür özelliklerinin yazarın üslubuna etkisini belirtmeyen cevaplar yanlış kabul edilecektir.

7. **Doğru Cevap:** Yönergede belirtilen her maddeye uyulması doğru cevap olarak değerlendirilecektir.

   1. Yazınızı betimleme, karşılaştırma ve tanımlamadan yararlanarak 50-100 kelime arasında yazınız. (5 puan)
   2. Yazım ve noktalama kurallarına uyunuz. (5 puan)
   3. “çarşı, selam, tezgâh, ekran, kalabalık, indirim, sanal, yalnızlık, AVM, kargo” anahtar kelimelerini kullanınız. (10 puan)

   Örnek Doğru Cevap: Geleneksel çarşılarda yankılanan satıcıların sıcak selamları, pazarlık sesleri ve tezgâhlardan yükselen taze meyve kokuları artık yerini soğuk ekran ışıklarına bıraktı. Eskiden, kalabalık sokaklarda dolaşırken duyduğumuz indirim çağrıları şimdi sessizce tıklanan sanal düğmelere dönüştü. İnsanlar, yüz yüze pazarlık etmenin heyecanını unutup yalnızlık içinde dijital vitrinlere bakıyor. AVM’lerin yapay ışıkları, eski çarşıların sıcaklığını bastırırken dokunarak seçilen ürünlerin yerini, kargo poşetlerinden çıkan ruhsuz nesneler aldı. Artık alışveriş bir dost sohbeti değil, soğuk bir ekrana yapılan mekanik bir dokunuş sadece.

   Yanlış Cevap: Yönergede yer alan maddelerden herhangi ikisine uymayan ve ilgisiz cevaplar yanlış cevap kabul edilecektir.

YAZILI PUSULASI

Çözümlere buradan ulaş

9. Sınıf Türk Dili ve Edebiyatı · 2025-2026 · 2. dönem 1. yazılı

Telefonunun kamerasıyla ilgili QR kodunu okut.
Ekrandan okuyorsan QR koduna dokunabilirsin.

CEVAP VE ÇÖZÜMLER

Yazılı cevaplar ve çözüm sayfası
Ücretsiz erişim

VİDEO ÇÖZÜMÜ

Bu PDF’nin ilgili videosu ve durumu
Premium videolar uygulamada açılır

Video henüz eklenmediyse sağdaki sayfada belirtilir.
Video sonradan eklendiğinde aynı QR kodu kullanılabilir.

Bu erişim kartı Yazılı Pusulası tarafından eklenmiştir.
Önceki soru ve cevap sayfaları değiştirilmemiştir.
kaynaklar.net